

Otázka: Plemena skotu a plemenářská práce v chovu skotu

Předmět: Chov zvířat a veterinářství

Přidal(a): Baruu

Kontrola mléčné užitkovosti

Slouží ke zjištění užitkových vlastností

Jedno ze základních chovatelských opatření, které slouží k prošlechtění selekce

Nejstarší kontrola v chovu skotu

1895- Dánsko, 1905- Čechy, 1906- Morava, 1924- podpora ministerstva zemědělství

Podléhá plemenářskému zákonu a provádí se podle metodiky mezinárodní organizace ICAR-ČMSCH a. s.- zodpovědný za kontrolu mléčné užitkovosti u nás

Dojnost= schopnost tvořit mléko (produkovat)

Dojivost= množství vyprodukovaného mléka za čas (rok, den, celý život dojnice)

Dojitelnost= schopnost uvolňovat mléko různou intenzitou

Mezidobí- od porodu do porodu, optimum 380dní (splňuje Čestr)

Servis perioda= mezibřezost- od porodu do zabřeznutí, 90 dnů

Stání na sucho= období ve kterém dojnice (kráva) nedává mléko, začíná ukončením laktace= zaprahnutí a končí příštím porodem

Zaprahnutí= období v cyklu rozmnožování skotu, ve kterém je ukončena laktace, 2 měsíce před porodem a slouží k regeneraci mléčné žlázy

Normovaná laktace- 305 dnů

-kratší minimálně 240 dnů

- minimálně 200 kg mléka

Kontrolní období- doba mezi dvěma kontrolami užitkovosti

-minimální délka intervalů 22 dní, max 37 dní, průměrná 30 dnů

Kontrolní den-den, kdy se provádí kontrola užitkovosti

Kontrolní rok- není shodný s kalendářem

-začíná 1.10-30.9

Mezidobí- údobí kdy se nemohla se závažných důvodů provést kontrola užitkovosti

Celkový výdojek- množství mléka získaného dojením a dodojením celého vemene

Plemenářský zootechnik- osoba pověřená provedením kontroly užitkovosti, pověří ji oprávněné organizace

Sledované ukazatele- tuk, bílkoviny, laktóza

-počet somatických buněk

-obsah močoviny v mléce

Další ukazatele- servis perioda, inseminační interval, pohlaví telat

- V kontrole dědičnost při mléčné užitkovosti

Kontrola masné užitkovosti

Provádí se u masných plemen skotu a kombinovaných plemen skotu

V ČR je pověřen ČSCHMS

Provádí se podle metodiky- ta je schválena ministerstvem zemědělství a odpovídá požadavkům ICAR

Výsledky se používají pro stanovení plemenné hodnoty, selekce a šlechtitelskou práci

Inspektor-pracovník pověřený vedením kontroly masné užitkovosti

Potřebné údaje- vstupní seznam krav- krávy zapojené v KU masných plemen

-průběžné údaje- údaje o zabřeznutí- z karty krávy

-údaje o otelení- karty krávy, pohlaví a datum porodu, průběh

Metody kontroly- A- pravidelné vážení telete chovatelem, do 24 hodin

-inspektor je přítomen 3x/kontrolní rok, ve 120 ,210, 365 dnech věku

-B- chovatel pravidelně zjišťuje hmotnost

-inspektor 1x/rok při odstavu

-C- inspektor 1x/rok a kontroluje správnost údajů- ušní známky

Zjišťování užitkové vlastnosti

Krávy a jalovice- plemenná příslušnost, původ

-exteriér-tělesné rozměry

- věk při 1 otelení, průměrné mezidobí, průběh porodu, počet mezidobí, dlouhověkost, otec telete+ doba býka ve skupině krav

Telata- datum narození, pohlaví, váha při narození a pak po 120,210, 365 dnech věku

-exteriér- při odstavu a rohatosti

-označování

Býci v přirození plemenitbě-zajišťuje zabřezávání plemenic v připouštěcím období

-hodnotí se průběh porodu, užitkovost v plemenitbě, hodnotí hmotnost telat ve 120, 210 a 365 dnech

-obtížnost porodu, vlastní užitkovost potomstva

-porodní hmotnost

-údaje se zjišťují 1x ročně

Předepsaná evidence- povinná- seznam zapojených krav, seznam narozených telat, připouštěcí rejstřík býka

-pomocná- deník

Odchov a zkoušky vlastní užitkovosti masných plemen

Úkolem je zjistit přírůstky, potřebu krmiva->výsledky jsou podkladem pro výběr do plemenitby

Naskladnění na odchov plemenných býků

Na odchovnu býci metody A

Naskladňují se pouze býčci otevřeným a doloženým původem a pouze býčci splňující hmotnostní požadavky ve 120 a 210 dnech

Chov na OPB

3 období

Přípravné- trvá 30 dnů

-býkům se nasazují nosní kroužky

-zdravotní zkoušky

-býci se rozdělí do skupin a v ní se zkouší- podle věku, váhy, plemene

-volné ustájení

Období testu vlastní užitkovosti- trvá 120 dní

-zjišťuje se potřeba krmiva a přírůstek

-sleduje se kvalita výživy a ještě sleduje požadavky chovného cíle

Období po skončení testu vlastní užitkovosti- býk se připravuje na základní výběr a na provoz v plemenitbě

-býci se učí ovladatelnosti

-býk si navyká na odběr spermatu do umělé vagíny

Zjišťování hmotnosti a tělesných rozměrů

Hmotnost- zjišťuje se při přísunu na odchovnu a následně každý měsíc 2 hodiny po raním krmení s přesností na jedno kilo

Tělesné rozměry- výšky v kříži v den zahájení testu, ve věku 365 dní (+-15) a v den ukončení testu

-obvod varlat v den ukončení testu

Selekční kritéria

Hlavní- průměrný denní přírůstek během testu

-hmotnost v 365 dnech, výška v kříži, hodnocení exteriéru

Doplňkové- průměrný denní přírůstek od narození

-hmotnost při ukončení testu

Evidence- nahlášení do 14 dnů

-každý býk má svoji evid. kartu o odchovu býka

Kontrola a růst pro plemena kombinovaná

Probíhá na určených odchovnách

Zjišťuje se- přírůstek, růstové schopnosti

Odchov na OPB

V 60 dnech umístění do příjímacího oddělení- zde jsou 31 dní

1. Přípravné období- trvá do 110 dnů
2. Zkoušky vlastní užitkovosti- 110-420 dní, stejné požadavky jako u masných plemen
3. Období po skončení testu vlastní užitkovosti- začíná 421 dnem

Metody KU

Metoda A- provádí ji zootechnik

-A4- sleduje se všechno dojení za 24 hodin

-standartní metoda KU

-AT- při jedné kontrole je vzorek z ranního dojení, při druhé je vzorek z večerního dojení

Provádění KU

Dělá se na žádost

U dojnic se zdravou mléčnou žlázou a s řádným označením

Termín musí být včas oznámen a chovatel musí zajistit podmínky

Zjišťování dojivosti

Průtokoměr- pravidelně se kontroluje jestli dobře měří

Odběr vzorku- 25-30 ml, do plastové vzorkovnice, z dobře promíchaného mléka

Druh vzorku

Půlený- mléko z ranního a večerního dojení- z obou stejné množství

Třetinový- dojí se 3x denně

Průměrný- z každého litru mléka se odebírá ml mléka

Uchování a transport

Plastová vzorkovnice se dává do boxu, v hladu- nesmí zmrznout

5°C

Vzorek můžeme konzervovat- konzervační prostředek, který se dává do vzorkovnice před uložením vzorku

Transport v boxe

Pověřená osoba je odveze do laboratoře

Záznamy z KU

Sestava KU

Najdeme zde měřičné výsledky z kontroly užitkovosti

Kontrolní list krávy

=laktační lístek

Chodí pro každou krávu, která se kontroly zúčastnila

Najdeme zde původ, užitkovosti

Pro stanovení porodu telete

Archivuje se 5 let

Seznam narozených telat

Pro stanovení původu telete

Archivuje se 7 let

Potvrzení o původu

Přesný původ zvířete

Pomocné tiskopisy- stájový deník- slouží k zaznamenávání dat

-hlášení změn- otelení a přesunu, zaznamenává se otelení

-hlášení oprav- zařazování nových krav, slouží pro ohlášení jednotlivých změn

Kontrola užitkovosti u dojících robotů

Aktuální dojení- pro kalkulaci doживosti a používají hodnoty získané z aktuálního dojení a 12 hodnot z předcházejících dojení

96hodin-4 dny- 12 dojení

Zkoušky dojitelnosti

Hodnotí funkční vlastnosti vemene a jak je dojnice schopná uvolňovat mléko

Dojitelnost- je individuální vlastností každé dojnice, je závislá na atomické a histologické stavbě vemene

-zkoušky provádí pověřená osoba svazem chovatelů, musí být proškolená

-zkouška se zjišťuje souběžně s KU, ve stejný den, stejný personál-> výsledek slouží pro stanovení množství mléka pro KU

-provádí se u dojnic na 1 laktaci, při výběru matek býků na 2-4 laktaci pokud nebyla stanoveny na 1 laktaci

-zkoušky dojitelnosti se provádí nejdříve 50 a nejpozději 180 den laktace

Požadavky- zdravá dojnice, nesmí být v říji, nemají mastitidy, dojí na všechny struky

-zjišťuje se dojícím zařízením připojeným k průtokoměru

-doba toku mléka se zjišťuje stopkami, začíná e měřit po nasazení posledního strukového násadce a končí se před začátkem strojního dojení

-nejdéle se měří 6 minut

-využívá se ke stanovení průměrného minutového výdojku

Stanovení hodnoty

Absolutní průměrný výdojek minutový (APMV)=udává množství mléka, získaného strojním dojením a vydělením dob toku mléka u dcer býků čestr se požaduje, aby byl 1,6kg mléka navíc

Průměrný minutový výdojek-vychází se z APMV, zohledňuje se doba od otelení (=počet dnů laktace)

-hlavní ukazatel zkoušky dojitelnosti

Zkoušky dojitelnosti slouží jak selekční kritérium při výběru matek býků

Hmotnost a tělesné rozměry

Hmotnost- zjišťuje se při naskladnění a pak čtvrtletně, pak na začátku testu ve 110 dnech a na konci testu 120 den

Tělesné rozměry- ve věku 365 dnů a na konci zkoušky vlastní užitkovosti

-měří se výška v kříži, kohoutkovou a obvod hrudníku

Selekční kritéria

Hlavní- průměrný denní přírůstek v období testu

-KHV ke dni výběru

Doplňkové- hmotnost býka ke dni výběru, spotřeba jádra na 1 kg přírůstku